

KÖZMŰVELŐDÉS.

Az erdélyi romai kath. irodalmi társulat heti közlönye.

Megjelenik minden szombaton. — A társulat minden rendű tagjai a lapot tagdíjajukért kapják. — Nemtagok részére előfizetési díj: egészevére 4 frt félévre 2 frt, negyedévre 1 frt.

Ugy a Lap szellemi részét illető cikkek, mint az előfizetési pénzek a „Közművelődés“ szerkesztőségnek Gyulafehérvárra a várba küldendők.

A pápa souverainitásáról.

Napjainkban a jogtudomány terén nincs talán egyetlen kérdés, melyben annyi elágazó vélemény lenne, mint az egyház és állam közötti viszony, s talán még ennél is nagyobb nézet-eltérés tapasztalható, midőn a romai pápának jelenlegi állásáról van szó. Elmondhatjuk: a hány jogtudós annyi a vélemény, annyi a rendszer, melyeknek legtöbbszörrel sokkal alkalmasabb arra, hogy vizsgálódásaink közepe összezavarjanak, mintsem hogy helyes utba igazítsanak. Más az, mit az elmélet embere: állítanak s más mutatnak a tények, az egyes események. Ime napjainkban is a legtöbben minden tekintélyt, minden jogot elvitatnának a pápától, tényleg pedig Europa két nagy hatalma őt szőlította fel egy nagyon is kényes ügyben közvetítőnek, békebírónak, mely bizalomnak a pápa teljesen meg is felelt.

A napi sajtó, midőn e hirt megtudta, nem is késett ez ellen fellépni: a hatalmak erélytelenségét emlegetve kicsinylőleg szólottak a pápáról, mert nézetük szerint ha másképp nem, háborúval is megoldhatták volna e kérdést, mintsem egy olyantól várják annak megoldását, eldöntését, a kinek szerintök semmi tekintélye, semmi hatalma nincs, ki velök nem egyenlő, nem souverain,

Voltair egykor azt mondá, hogy a világon minden rosszat a könyvek hoztak létre (Les livres ont tout fait) s igazán napjainkban is a különféle elágazó vélemények teremtették e ferde felfogásokat, melyek nem számolnak a multtal, s csak azt fogadják el helyesnek, igaznak, mi az állami mindenhatósággal megegyezik, annak kedvez. A legújabb jogtudomány pedig határozottan ez irány felé hajlik. Magáénak tekint az állam minden személyt, minden tárgyat, mi határain belül létezik, ő a végcél, akaratja jog, az egyes ember csak eszköz a kezében. Ez elvekből kifolyólag alattvalójának tekint az egyházat is, mert mint Portalis I. Napoleonnak mondá: „a világi hatalomnak egysége és általánossága füg-

getlenségének szükségképi következménye; a hatalomnak meg kell elgyednie önmagával és semmivé válik, ha nem ő minden: az egyházi férfiaknak nincs joguk abból részt követelni vagy azt korlátozni.“

Örömmel tekintünk vissza még ma is azon szép időkre, midőn egyház és állam karöltve járt, egymást támogatta, s midőn inkább a népek boldogítását, mint egymás gyengítését tüzték ki feladatokul. Jött azonban a protestantismus, kimondották a nemzeti egyház eszméjét, megtagadták az egyháztól a tökéletes társasági jelleget, s hogy a fejedelmek kegyét megnyerhessék, egyházuk vezetését teljesen azok kezébe tették le.

Egészen másképp áll a dolog azonban katolikus felfogás szerint, mely isteni alapításánál fogva függetlenségért küzd minden időben, nem ismeri a nemzeti egyházat, mint külön álló független egyedet. azokról nálunk csak annyiban lehet szó, a mennyiben tagjai egy testnek s összeségükben képezik a szerves egészet, az általános rom. kath. anyaszentegyházat. Mint ilyen tökéletes társaságot képez, a jogtudósok által is elismert jogi személy, s egyik legfőbb ismertető jelét az egység képezi, (Ecclesia aut una aut mulla. S. Aug.) Ily társaság hatalmat, a hatalom kormányzást, a kormányzás pedig egy közös főt tételez fel, ki nem más, mint a római pápa. Ő volt azért minden időben a központ, ő képviselte az egyházat minden országban kivétel nélkül (p. o. a konkordatumok megkötésénél) s ez alapon, mint a népek és uralkodók közös atyját, a többi fejedelmekkel egyenlő souverainnek ismerték el s annak tartják ma is. Vannak ugyan, kik ezt tagadják, vagy valamiképp kibuvót keresnek azt állítván, hogy a valódi nemzetközjogi személyek, souverainek csakis az uralkodók s így az abból kifolyó jogok a pápára nem terjeszthetők ki. Ezek ellenében azonban jogosan csatlakozhatunk azon írókhoz, kik panaszkodnak, hogy napjainkban megromlották a nemzetközi jogok alapelveit is, s legtöbbször egyik vagy másik állam saját törvényeit erőszakolja rá a többiekre.

nemzetközi jogi czimen. Többé nem az isteni, nem a természeti jog képezi annak alapját, pedig mint H. Hautefeuille mondja: „az isteni vagy természeti törvény egyedüli alapja s kizárólagos forrása a nemzetközi jognak. Csak akkor sikerül a népjog fogalmát és rendeltetését pontosan meghatározni, ha ezen forrásból indulunk ki. Minden más ut okvetlen tévedésbe visz.“ Be kell azonban vallanunk, hogy a mai nemzetközi jog is határozottan e téves irányt követi. Elméletben még itt-ott tiszteltben látszik tartani a legfőbb alapelveket, de a gyakorlatban mindent az önérdek, a haszonlesés és a karhatalomra lehet visszavezetni. A lehető udvarias színben, mosolygó arccal szedik rá ennek alapján egymást a hatalmak: az adott szó mit sem ér, a legigazságosabb szerződéseket is felbontják, kijátszodják, s végre is a hatalom járván a jog előtt, a durva erő, a háboru dönt el mindent. Cavour miniszterről azt mondják, hogy egy alkalommal következőleg nyilatkozott: „Ha magunkért tennők azt, mit Olaszországért teszünk, őszintén megvallva, gazemberek volnánk.“ Sokan, nagyon sokan elmondhatják ezt ma is azok közül, kik a mai nemzetközi jog alapján az államok kormányzásában részt véve az úgynevezett fensőbb politikát alkotják, kik maguknak mindent megengednek, mert mint mondani szokták, az államnak minden szabad (salus publica suprema lex), őt semmi sem korlátozhatja, egyedül ő mindenható, valódi souverain.

Igen souverain, de kérjük mit jelent e fogalom? Gyakran, uton-uttfélen halljuk e szavat emlegetni, beszélnek népsouverainitásról, souverain hatalomról, souv személyekről, pedig mint Bruza is mondja a souverainitáfogalmával még máig sincsenek tisztában. De Maistre azt mondja, hogy a souverainitás „természeténél fogva hasonló a Nilushoz, mely elrejtí fejt“ s kezdetben nem is jelentett semmi mást, mint a legfőbb uralkodó és más kisebb fejedelmek közötti viszonyt: souverain volt az, ki teljesen független volt s innét ma is a legtöbb író souverainitás alatt semmi mást nem ért, mint függetlenséget minden más hatalomtól. Nincs is az azért földterülethez kötve, megvan minden tökéletes társaságban s nem egyedül az állam tulajdona, mert teljes szabadság, függetlenség lévén alapfeltétele, ép oly joggal megilleti az egyház fejt, mint bármely más uralkodót. Két társaság van u. i. e földön, szellemi és anyagi, egyforma létjoggal bir mindkettő, egyik mint másik emberi természetünk postulatuma; ha azért állami életünk kormányzóját souverain joggal ruházzuk fel, igazságtalanság lenne, ha megfosztanók attól szellemi, vallási életünk fejt, ki isteni küldetésénél fogva nem egy nemzet, hanem az egész emberiség lelki ügyeit vezérli s ki mint Reuchlin mondja: „nicht der Unterthan irgends eines Staates werden kann.“

Be is látta az emberiség ennek jogosságát és szükségességét s bátran kimondhatjuk, hogy a római pápa souverain volt minden időben s az még ma is, jóllehet mint fogolynak kivált napjainkban nagyon sok méltatlándágot kell eltűrnie (Roma tolerat multa. — Patiens quia aeterna.)

Hogy egész a középkor végéig a pápák valódi souverainek voltak, azt senki kétségbe nem vonhatja, hisz voltak idők, midőn mint Voltair mondja: „minden fejelem, ki valamely tartományt akart elsajátítani vagy

visszaszerezni, a pápához fordult mint urához . . . Egy új fejedele nem merete magát souverainnek nevezni, és nem lett elismerve a többi fejedelmektől, a pápa engedélje nélkül.“ A népek és fejedelmek akarata s a közvélemény emelte őket e polczra, hogy a nemzetek között a vad erőszak fékezői s a valódi keresztény felebaráti szereteten nyugvó nemzetközi jognak hirdetői, oltalmazói s vizsály esetében békebirók legyenek. Ha olykor-olykor vizsályos idők következtek is be a pápaság történetébe, azért legfőbb jogaik soha kétségbe nem vonattak, s egész Europa belátva azt, hogy szükséges, hogy a hatalom korlátozza a hatalmat, mindig készségesen alávetették magukat.

(Vége köv.)

Tanulmányi jegyzetek

az 1885. évi budapesti orsz. kiállítás oktatásügyi csarnokából.

(Vége.)

Nem mulaszthatom el még a kiállítás más helyeiről is ide jegyezni azon nevezetesebb láttnivalókat, melyek a néptanítóra nézve fölöttébb érdekesek és tanulságosak voltak. Ilyenek: a mezőg. pavillon méhészeti osztálya, hol Göndöcs Benedek apát-plébános és orsz. képviselő, a méhészet nagymestere imponált legfőbb mértékben, nagyszabású és künű szerkezetű kaptáraival, a méhészet bámulatos mesterfogásaival, a méznek sokféle feldolgozásaival. — Méhészet kedvelőknek hasonlíthatlanul szép és olcsó tanulság; de minthogy a mi éghajlatunk, s sok tekintetben kedvezőtlen viszonyaink e téren kevés sikert jósolnak, azért ezt tanulmányaim tárgyává nem tettem.

Ugyan ilyen a mezőgazdasági csarnok előtti téren Gr. Zichy Ferencz B. diószegi bámulatos gyümölcsfa idomítása, hol a fák törzsei és ágai szabályos betűalakokat, nevezetesen: a gróf nevének betűit s egyéb mesteri alakokat mutatnak. Pomologusoknak érdekes és tanulságos látvány.

Ilyen a gőzerővel működő villanygépek pavillonja, közlekedési pavillon (melyben phisikai ismereteit egypár tizesért bárki kibővítheti), a mintaistálók, horvát pavillon és székelyház. (Ha pedig valaki a borok tanulmányozására is kedvt kapott, ott volt a borkóstoló pavillon, hol egy likőrös pohárnyi erdélyi bort 25 krtól 1 frt 20 krig kóstolni lehetett).

A többi láttnivalókat nem sorolom föl, mert hiszen az egész kiállítás ilyenekből állott, az imponzáns, remek építésű iparpalotától elkezdve, a panoráma, műcsarnok, könyvnyomdák, erdészeti-pavillon, gépcsarnok, szóval minden pavillonokon át le a zenekarok — és ott alkalmazott nőig, mely utóbbiak az ország legszebb leányai-ból látszottak oda imponálva lenni.

De térjünk vissza az oktatásügyre!

Következett volna most tervem harmadik részének kivitele. tudniillik a kiállított elemi iskolai írásbeíi dolgozatoknak, jelentéseknek és tanterveknek alaposabb vizsgálása, tanulmányozása. De ezt — fájdalom — nem tehettem, még pedig két olyan alapos ok miatt, mely a monda szerint Oláhfaluban éppen 202-re ütne. 1-ör mert ilyenekre egyáltalában nem akadtam — és mert ilye-

nek (legkivált Csikmegye részéről) merem állítani, nem is léteztek. 2-or mert pénztárnokom azon szomorú tapasztalatra jött, hogy Budapesten még egy 24 órát becsületesen kihúzni teljes lehetetlenség. Ily formán, akarva — nem akarva — pusztulnom kellett Pestről hazafelé. Szerencsém volt, hogy időközben megnézhettem még némely fővárosi nevezetességet, minők: a nép- és nemzeti színház, muzeum, fő-éndiház, képviselőház, sebészeti klinika, magyar dalcarnok, közvágóhid, lánchíd, Margithid, sikló, alagut, budai Mátyás-templom, (ép akkor újraépítés alatt), terézvárosi basilika, sugáruti (most andrássy-úti) nemzeti képcsarnok, Margitsziget, vámpalota, (s ez alatt az ország legnagyobb pinczéje) elevátor, vígadó, állatkert, antiquarium stb. — Mig — sajnálatomra — nem láthattam meg a budai paedagogiumot, s a többi tanintézeteket, kisdodovákat, királyi várpalotát, athleticumot, az upesti-tornaegylet ünnepélyét, a felsőnépisk. tanítók orsz. bizotts. naggyűlését stb. melyek ugyan felváltak véve uti-tervembe, de a fennebb vázolt gyámoltalan egyedüliség sok szép tervemnek nyakát törte. — — — — —

Már most ha levonom a tanulságot azokól, a miket láttam és tapasztaltam — és a melyeket fennebb főtárg megemlítetttem, szerény véleményem szerint jövőre nézve nagyon is ajánlatos, hogy:

I. Minden ily kiállítás alkalmával az iskolai kiállítás ügyét vegyék kezökbe a tanító-egyletek; és pedig:

a) A kiállításban: részvétel ügyét tüzzeék napirendre, határozzák meg a beküldendő tárgyak, cikkek miségét és mennyiségét, s ezeknek előállítására jelöljenek ki egyes iskolákat.

b) Minden kiállítandó tárgy a felküldés előtt állja ki egy — az egyesület által kiküldött — bizottság szakvéleményének tűzpróbáját, hogy az aradi és bajai állami tanítóképezdek kiállításához hasonló baklövések ne történjenek. (Ennek bővebb magyarázatát lásd a „Népisk. Tanügy“ m. é. 31. számában.)

c) A kiállítás tanulmányozása, s erről teendő jelentéstétel végett, saját kebeléből küldjön ki egy szakértőt. (Vállalkozó hiányában némi segély megajánlása mellett is.)

d) Szervezze és rendezze a netán felutazni ohajtó egyleti tagok társaságát és az elindulás idejét, hogy ez oly időben történjék, midőn a kiállításból legtöbb haszon merithető; például: időleges kiállítások alkalmával.

e) Hívja fel a gazdagabb iskolafentartó testületeket, közegeket, vagy személyeket, kiállításra utazni ohajtó tanítóik segélyezésére, támogatására. (A mult évi kiállítás alkalmával hazánk sok községének iskolaszéke fényes tanulejt adta humánus gondolkozásának, a midőn kiállításra menő tanítóinak uti-átalányt, vagy napi-díjat fizetett. Megis nevezek egypárt! Csávos torontál-megyei község 2 frt napidíjat és utiköltséget adott; Keszthely 120 frtot, Debreczen 90 frtot, Gr. Eszterházy Mórincz veszprémi főispán két tanítójának tetemes összeget, stb. Azok már tudták, hogy a tanítók nemcsak a maga, de inkább a község javára gyűjti ismeretkin-cseit, melyekkel a község polgárait gazdagítja. Fel tudták fogni azt is, hogy több szolgálatot tesz a tanügynek

így, mintha honn ül, — valamint hogy anyagi haszna ebben nincs, sőt inkább kára, mely az ilyen költséges vállalkozással rendesen járni szokott.)

II. Tekintettel arra, miszerint a fennebb említett elemi fiúiskolák háziipari kiállításra ezen iparág túlbuzgó művelésére, szóval oly mérvbeni tulhajtására mutat, melyet egy elemi iskola rendeltetése mellett, egyéb célok rövidítése nélkül, érvényre emelni nem lehet, s minthogy különben is az ilyenek üzése kiválóan az ipar-tanműhelyek feladata, azért:

a) Az ilyen iskoláknál a házi-iparoktatás ilyenmő csillogtatása korlátoztassék, egyszerűsítették.

b) Amely elemi iskoláknál semmi nemő háziipar nem tanittatik, sem a vidéken ipariskola nincs, azonban a nép és vidék viszonyai ezt megkívánják ott — ha a mindennapi iskoláinknál nem is, de legalább az ismétlők-nél heti egy órán, valamely iparág legegyszerűbb fogásai (például vegyük a szalma-fársnál: egyszerű lábtörölők, cseber- és kádfődelek, virág- és melegágytakarók, sütő- és pinczekosarak stb. fonása) begyakoroltassék, hogy a hosszú téli estéket az ifjúság dévajkodás helyett hasznos foglalkozással értékesithesse.

III. Minthogy az orsz. kiállítás tanúsága szerint elemi leányiskolánk is ugyan a II. pont alatt jelzett téves irányban haladnak, sebbel-lebbel üzvéen a női kézi-munka azon ágát tudniillik melylyel ha kenyérét kellene keresse, éhen halhatna, (minők a csipkék ezer-féle nemei, háklérozások, slingolások, neczczolások, stikkolások, s a jó isten tudná, hányféle — zások és — lások,) mig egy jól szabott köntöst, vagy csinos varrásu inget csak elvéve lehetett felfedezni, — azért népünk érdekeinek szempontjából a női kézi-munka tanítás illetén tulhajtása is oda lenne redukálendő, hogy legfőbb tekintet legyen a fehérneműek helyes elkészítésére s hogy ebből minden leányka szerzen annyi képességet, hogy legalább a VI. osztályosok, illetve az ismétlők mindenike sajátkezüleg helyesen megkészített fehérneműt tudjon felmutatni.

IV. A tanító-egyesület minden egyes esetben, a községekben tartandó gyűlései alkalmával, az ezen iskoláknál netán felkarolt háziipari kiállítandó cikkeit tegye figyelmé tárgyává, s mondjon róla véleményyt.

V. Minden iskola Feivel, vagy Madai systemája szerint készült padokkal lenne ellátandó, vagy legalább minden ujan épülő iskola ilyennel berendezendő, melyet esetleg a legközönségesebb asztalos is könnyen és jutányos áron elkészithet, még pedig úgy, hogy birjon az 1 cm minus, vagy legalább 3 cm plus distánciával. — De minden esetre égető szükség az, hogy a régi hátgörbesztő, mocsoktartó, szemrontó, marhaöre berendezett, hozzáférhetlen 3-öles iskolapadok meg ne ujittassanak, ilyenekkel ki ne cseréltessenek, hanem azoknak mindennemő alkalmazása jövőre szigoruan eltiltassék.

Javasolhatnám még Hácsek J. gyönyörű térképeit, a fennebb említett térképtartót, irótáblát, s több effélét; de ezeket, mint kaszszába vágó dolgokat mellőzöm, miután amugy is azok a fenn elsorolt reform-javaslatokkal egy kategóriába nem tartoznak.

Sietve megjegyzem, hogy az itt elsorolt elveim mellett eszem ágában sincs harczolni.

Ha valaki alapos argumentummal tudja azok helytelenségét bebizonyítani, én őszinte készséggel fogok megretírálni. — Máskülönb ha soraimnak csak némi része is anyagot nyújtott a jövőre okulásra, czéломat teljesen elérettnek tekintem. B. I.

TÁRCZA.

Unnapi Naptár.

Verses jelmondatokban.

(Folytatás.)

Jan. 8. Sz. Szörény (Severin) apát.

Nincs szebb tett, mint a szent bőjt, ima és alamizna;
Hirdeti s végzi Szörény a nori Alpok öln.

Jan. 9. Sz. Julán és Bazilissa vtk.

A jójókka jár: rá példa e vértanu szent-pár;
Éltünk utja legyen szüzies illedelem.

Jan. 10. Sz. Agathó pápa

Volt a derék „Agathó” Egyházunk pásztorja, bölcs s „jó”;
A monothéleta-pör végire általa tör.

Jan. 11. Sz. Hygin p. és vt.

A ki keresztúthoz vive, vitt a mennyei juszhoz
S így mivelünk jót tett. Szentatya! hála neked.

Jan. 12. Sz. Arkád vt.

Nem maga; Istennel türhette az isszonyu kint el.
Ily „arkádok” alatt lelkem az égbe halad.

Jan. 13. Szt. Hermil és Sztratonik vtk.

Egy papot és katonát a barátság szent frigye font át;
Kapták itt a Dunát; fönt az örök koronát.

Jan. 14. Sz. Vidor (Hilár) kv. és ea.

Lelki erős, éber lehet és tudományos az ember;
Vidorságra elem: áhitat és kötelem.

Sz. Bódog vt.

Rejtve marad Bódog; hálójával födi egy pók;
E pókháló csak több vala, mint a sisak.

Imets F. Fákó.

Üdv-virágok.

(Folytatás.)

36. Légy jámbor, fordulj sziveddel imáid közt gyakran az Istenhez, hogy neked erőt, buzgalmat s jó akaratot adjon mindenek felfogására és megtanulására, ami neked hasznos és üdvösséges.

37. A szegénység nem szégyen, hanem Isten s ember ellen vétény.

38. Sokat kíván az ember, pedig kevésre van szük-

sége, mert az ő napjai rövidek, — a mire az embernek itten szüksége van, kedv és állandóságot csakis a vallás és erény adhat.

39. Szeresd ellenségedet, bocsáss meg neki, ha neked méltatlanságot tett, ez keresztényi kötelesség.

40. Az isten a legcsodálatraméltóbban intézkedett, hogy neked a látás örömeit megadta, mert mi lennél te szemed világa nélkül? — Az ész a lélek gazdagsága, hogy magát az érzékiségek és mulandóságok fölé emelje. A lélek isteni természetű, s halhatatlanságra van elrendelve.

41. Az embernek az érzelmeket is az ész uralma alá kell vetnie, ha azok nem épen annyi rosszat, mint jót okoznának: úgy az észrevett méltatlanság iránti igazságos neheztelés minket azon kívánságra csábít, hogy a méltatlanságnak adózzunk, — hanem az igazságtalanságnak is, ha a neheztelés haragra átfajul.

42. Az érzéketlen nem ismeri az élet leguemesebb éldeleiteit, ő a szeretetnek és szíves barátságának minden bizonyosága mellett indulatlan marad, idegen szenvedést száraz szemmel néz, és hidegen megyen el a természetnek dicső munkái előtt; — az érzéketlen minden gonoszra képes, ő hideg vérrrel tud másokat epeszteni, s a leggyalázatosabb büntetések is minden megbánás és szégyen nélkül hatnak rá.

43. Légy mindenkor jóakaratu, mert az emberben a legnagyobb és leguemesebb követelése annak, ami igaz és jó: a jóakaratu; maga adja meg nekünk s cselekedeteinknek is a valóságos erkölcsi becsüt, megkönnyít minden kötelességteljesítést, s gyakran helyét pótolja a ténynek.

44. Uralkodjál képzelődés: erőden az ész által, igen nagy elvensége a képzelődő erőnek elszorja és háborítja a figyelmet, melyet bizonyos munkára kellene fordítanunk, megöli a kelleő komolyságot és szükséges kitaratást, soknemű hibákra, balgatagságokra és gyengeségekre csábít; — a ki a képzelő erőt korlátolni nem törekszik, elméjében és szívében nagy kárt szenved általa.

45. Ki az észről és okosságtól vesz tanácsot, szégyent nem vall cselekedeteiben; a ki pedig azt cselekszi, amit az ész parancsol, jól cselekszik.

46. A belső méltánylása, vagy rozsalása valamely cselekedetnek, az észnek ezen itélete, mely nekünk tudtul adja, a mi jó vagy rossz: neveztetik lelkiismeretnek.

(Folyt. köv.)

KISSEBB KÖZLEMÉNYEK.

Titkári jelentés. A k. vásárhelyi oltáregyletnek 1884. október 12-től 1885. november 8-ig terjedő működéséről. **Jelszavunk:** „Minden Istendicsőségére: Szeretet, egyetértés és önzetlen munkával!” Mélyen tisztelt közgyűlés! Azon szerencsés helyzetben vagyok, hogy ma már fokozottabb benső öröm s megelégedéssel üdvözölhetem a t. gy. tagjait — egyszerű titkári jelentésem bevezetésében: mint a mult évben tehetém. Akkor egy kissé meddő volt a tér, melyen szerény jelentésem tévedezett. Ma azonban — hála Istennek! gazdagabb kalászok mosolygnak felém, melyeket egy koszoruba fűzve jelentésem keretébe illeszthetek. — És ha

mégis ezuttal is — mint mindig — nem eléggé jártas s könnyü kézzel, inkább egyszerű, mint csiszolt s megragadó vonásokban festhetem ama képet, melyet magasztos czélu oltáregyletünknek lankadni nem tudó s áldozatkész méltóságos elnöke, igaznatője, tisztviselői és ügybuzgó munkás tagjainak áldásdus működése tár fel előttünk, hogy azt leplezzem: akkor szabadjon kegyes elnézésükre számítanom.

Am hiszem, sem egy lánglelkü Ciccrónak elragadó ékes szólása, sem pedig a híres Appelles festő ecsete — csakis a jóakarát — áll rendelkezésemre. De ha bírnék is a legavatottabb tollal — tagadhatlanul — megnehezítené, megbénítaná, hogy ne mondjam: főtartózatná jóakaratu törekvéseben ama sajnos való ténykörülmény, mely jelen korunk hitközömbös és anyagi irányu jelenségeiben uton és utfélen, a felsőbb és alsóbb körökben — egyformán nyilvánul.

Ha egy futó pillantást vetünk családi és társadalmi életünkre, lehetetlen nem látnunk azon szomorú életirányt, melybe kevés kivétellel — a családi és társadalmi élet súlyedte. Általánosan hangzik föl mindenkinek ajkáról a keserű panasz: hogy mily elviselhetetlenné vált a szegénység; mily nagy a nyomor és közteher; mennyire nincs áldás és óhajtott siker a véresveriték munká után; végvonaglásban fetreng a család; szét kell zúlleni a társadalmi életnek; el kell pusztulni a népnek, mert nem bírja már tovább . . . . És legyen ez igaz; de jut-e eszébe valakinek arra gondolni, mit a nagy proféta monda: „Ten magad vagy oka vesztednek Izrael.“

Am kérdi-e azt valaki, érdeklődik-e az iránt, hogy mily lábön áll a keresztény hitélet, a valláserkölcsi állapot? Hogy tisztelben tartatik-e a törvény ama legfőbb két parancsa: „Szeresd Istenedet mindenek felett, szeresd felebarátodat, mint tennenmagadat“? Vajjon nem mi hagytuk-e el az Istent és az Isten is elhagyott bennünket? kik, hányan szeretik és gyakorolják az Urnak szent hajlékait? kik, hányan hallgatják az Isten igéjét és tartják meg azt? Élünk-e az Isten törvényei és az anyaszentegyház parancsai szerint? Nem nevetjük-e talán még azt is, a ki szívének benső vallásos meggyőződését és sugallatát követve, azt külsőképpen is egy keresztvetés, egy köszöntés, egy térdeplés, egy hő ima, vagy egy pár „Miatyánk“ elrebegésével, kezeinek felfogása, az oltári szentségnek imádása, a gyónás és áldozás által — nyilvánítani nem szégyenli? Vajjon nem bigot, bágyu, nevetlen, szenteskedő, farizeus, képmutató és ámitó — s Isten tudja minő czifra czimekkel halmozzuk el? Pedig mondva van az is: „A ki szégyel engemet, megvallani a világ előtt, azt szégyenleni fogom én is Éagaménak vallani az én mennyei atyám előtt.“

T. Gy.! Tekintsük a mai családi és társadalmi életet az egyes falvák és városokon: Ime, látunk embe-
reket, kik oly elbizakodottak, mintha bizony fél lábuk a menyország kellős közepében volna; másokat pedig ural a fölfuvalkodás szelleme; előttük semmi az Isten dicsősége, de annál több saját jólétük s ambíciójuk. Futnak, izzadnak a muló jókért s nem jut eszökbe, hogy előbb, vagy utóbb koldusszegényen fognak átköltözni oda, hol nem fog pengeni a pénz, nem lesz értéke a földi vagyonnak. Vannak ismét, kiknek Isten-káromlás

napi imájok, mint tűzhányó hegynek a láva kiöntése.

Nem rettegek kimondani, hogy a mai világ egy szövevényes hálózata a cselszövényeknek, hol a bűn, rágalom és romlott erkölcsiség emlíni níznek és táplálkoznak sokan a világ fiai és leányai. — Mint egy Istentagadó Jeruzsalembe, kigunyoltatik uton-utfélen az igaz hit, üldöztetnek annak védői és hirdetői s a rágalom éles törével döfetik át az egyház, mint édes anyának szerető szíve. — Igen, a vallástalanság hősei mint mézet szörpölik mérgét a bűnnek; eskü, szöszegés, rablás, gyilkolás, harag, boszu és irigység ütött tanyát szívükben. Ha valaki féli az Istent — az gyengeség; ha megbocsát ellenfelének, az gyávaság; ha imádkozik, az képmutatás; a hit pedig elkereszteltetik papok miséjének; ellenben a könyörtelen szívü fösvenységre azt mondják, hogy az takarékoság; ha vétkezik valaki, az csak emberi gyarlóság; ha gögös, kevély valaki, s tulnéz minden embertársa fején — az már nemes önérzetesség. Valóban, egy chaos (zürzavar) a társadalmi életkép, a hol mást gondol a lélek, mást érez a szív, mint beszél a nyelv, a száj; a hol gunytárgya a hit erénye, tör vettetik a becsületnek, sűrű fátyol borítottatik az igazság szemére; félre magyaráztanak legszentebb czéljaink s boszu, irigység ássa gyászos sirját az ártatlanságnak . . . .

Csoda-e aztán, ha sujtogat a nyomor, látogat az inség? Csoda-e, ha nincs bizalom egymás iránt? s mert, nincs hit-„Credo“, van anyagi és valláserkölcsi bukás-Crida? Éppen ide talál az a szép „költemény“, melyet közelebb olvastam, mely hangosan beszél a hitüres kebel rideg és örömtelen állapotáról: ellenben vigaszt önt a hívők életébe.

A költemény így szól:

Oh, mért nincs meg többé szívemben
A régi ábránd, régi hit,
Mely feltámadást várva menyben
Nem félte a sir mélyeit.
Mért jött kegyetlen fáklával,
A komor sivár tudomány,
Mely fényt szövéen elmémen által
Úszköt hagyott hitem nyomán.

Tudom már, hogy a mindenségben
Örökké csak az anyag él,
De elvesz mit öröknék véltem:
Az eszme, hit, vágy, szenvedély.
A hiu kérkedő, a szellem,
Mint kérész percznyi tartalmu;
Örök nincs más a földi rendben
Egyedül a por és hamu.

Ti boldogok! kik a sirokhoz
Még ép hittel vándoroltok,
Nektek bú-zongító vigaszt hoz
Egy sirnál térdre hullnotok
S midőn a rögre hullatjátok
Könyvüket, úgy érzitek,
Aldólag letekintnek rátok
Az égből a kihunyt szemek.

Nekem ott sirnom már hiába
 Hit híján nem lelek vigaszt
 A sir, borítsa bár virágba,
 Tudom, csak színli a tavaszt.
 Mélyében bomlás, rothadás van,
 Melytől szívem undorra kél, —
 Csak ki hisz a feltámadásban,
 Az menjen a sírokhoz el. . . .

I . . . . . L . . . . .

B. — — H. L. — 1885.

Eddig a szép s megható költemény, melyhez nem kell sok magyarázat. A hit, az Istenben vetett tántoríthatatlan bizalom nélkül nincs családi, nincs társadalmi jólét; nincs áldás még a munkán sem. Régi mondás: „Hasztalan az ember munkálkodása, ha nem járul ahhoz az Isten áldása.“ Avagy lehet-e oly munkán Istennek áldása, mely munkát az iparos az önműhelyében; a kereskedő üzletében; a szántóvető a természetben; a hivatalnok az irodában nem a jó Isten segélyével kezd, folytat és vegez be? Ha ima helyett czifra káromlás; könyörület helyett: szenvedő embertársunk méltatlan bántalmazása; a nemtelen harag, boszu, irigység és ellenségeskedés; az erénynek letiprása és minden istenes dolgoknak megvetése — hogy ne mondjam kinevetésében találjuk gyönnyőségünket?

Nem, buzgó őspáinktól nem ez örökség szállott reánk! Megfordulnának sírjokban, ha látnák a korcsivadékot, mely szép hazánk „Mária országának“ a hitbidegség és valláserkölcsi súlyedés mérges miázmáival telt légkörében — annak virányos téerein tengeti nyomoruságos életét — megfélemedkezve és elhülve ama boldogító szent hittől, melyet, mint legdrágább kincset Szt.-István első apostoli királyunk — dicsőörökség gyanánt adott és hagyott hű magyarjainak át megőrzés végett és a melyről így ír a kegyeletes költő:

Hitednek rendületlenül légy hive ó magyar;
 Bolcsöd az s majdan sírod is, mely ápol s eltakar.
 A nagyvilágon e kívül nincsen számodra hit.

Aldjon, vagy verjen sors keze csupán ez üdvözít.

És ha mégis az élet tengerén, a vallás-erkölcsi hajótörés eme életveszélylyel fenyegető általános pusztításai közepett akad egy honleány, kinek fenkölt lelkületében — számos humán alkotásai mellett, melyekkel az árvák, szenvedők és elhagyottak keserű könnyeit letörteni, jajjait megszüntetni és metsző fájdalmait enyhíteni sietett, — még az ennél komolyabb és fájóbb hiterkölcsi sebek orvoslása végett — egy más magasztos intézményt, minő a „Kézdi vásárhelyi Oltár-Egylet“ is létre hozni el nem mulasztja, hogy legyen az öröm és alkotás „telyes“; ha akadtak buzgó egyesek, áldozatkész és kegyeletes szívű nők és férfiak, kik nem szégyenlettek a hős alkotó nő által magasra emelt dicső zászló alá sorakozni, hogy Istennek dicsőségére az oltári szentség imáadásában, — a szegény templomok illő segélyezése és fölékesítésében — a vezérrel együtt munkálkodjanak s jó harcot harcoljanak — megvetésével minden elfogultság és előítéleteknek: akkor nem méltán mondhatnám-e én, hogy ma fokozottabb örömmel tehetem meg titkári jelentésemet s üdvözölhetem azt a hős alkotó vezért, a világ által már is bámulva csodált fenkölt szellemű urnót: Báró

Szentkereszti Stephánie magy. kir. tiszteletbeli alapítványi urhölgy ő méltóságát, egyletünk nagynevű elnökét, ki munkatért nyitott előttünk, s kit lelkem mélyéből — egyházunk javára, a szenvedő emberiség boldogítására — az emberi életkor netovábbjáig — hogy a jó Isten éltesse — buzgón imádkozom. Éljen!

Ezeknek előre bocsátása után, lássuk most azondus kalászkodat, melyeket Oltár-egyletünk áldásos működésének nagy mezején szedhetünk.

I-ső k a l á s z: a mult év október hó 12-én tartott közgyűlés jegyzőkönyvre vett üdvös tanácskozása, hozott határozatai és megállapodásai, melyeket 47 tagnak részvéte állapított és örökített meg 1—22. jegyzőkönyvi pontok alatt. Ugyanis:

A közgyűlés tanácskozását bevezette egyleti igazgató Bálint Károly ur ő nagyságának igen szép, tartalomdus és lelkesítő jeles beszéde, melyet nyomban követett — az egylet „kettős czélját“ megragadó vonásokban feltüntető elnöki megnyitó. Valóban egy mély, vallásos ihlettség átlengette buzditó szózat volt e beszéd, mely hatásos kifejezésekben utalt arra, hogy ha a szegény templomok gyámolítását, mint az egylet második czélját, — nem is gyakorolhatjuk minden évben; de mennyivel inkább kell és lehet szünet nélkül teljesíteni annak első és főczélját t. i. az oltári szentség buzgó imáadását, melyer mindenkit lelkiismeretben köteleznek az egylet alapszabályai? „Külömben is mondja elnök — csak ugy lesz kedves Isten előtt azon áldozatunk, melyet a szegény templomok fölsegítésében kifejtünk, ha előbb eleget tetünk az oltári szentség imáadásának, mint illik vallásos, igazi keresztényekhez. Irva van: egy a szükséges. Isten igéjének hallgatása és megtartása. Mennyivel megelégedettebben és boldogabban élhetnének az emberek, ha e rövid zarándoklás utain előbb égfelé tekintenének s akként irányoznák cselekedeteiket, nem pedig mintha a sirontúl megszünne minden. A tapasztalás igazolja, hogy vajmi keveset törődnek a lélekhallhatatlansággal járó kötelelességekkel. Egyik vétket a másikra halmozzák s még a kevésbé vétkesek is eljárásukkal nem bizonyítják be hogy ezen a földön utasoknak tekintik magukat, kiküldve a Mindenhatótól bizonyta an időre, hogy itteni munkálkodások gyümölcsevel az égieket biztosítsák maguknak.“
 Ime t. Gyűlés! így lelkesít, így buzdit a nemes keblű Elnök! S nem hatalmas bizonyítéka-e ez a szívben uragló benső vallásos meggyőződésnek? Sok ily hitbuzgó honleányt adjon az Isten az egyház és hazának! kinek számára a jó tettekben élő hit hozza meg egykor az „igazság koronáját“, mely el van rejtve az Urat szeretőknak.

Erre következett az 1884. okt. 12-iki közgyűlés jegyzőkönyve és titkári jelentésnek felolvasása, melyek kellő méltatása után főjegyző mint egyleti pénztárnok felolvassa az 1883-ik évi számadásokat, melyek helybehagyása után főpásztori megerősítésre fölterjesztetni határozottak.

A jegyzőkönyv 6-ik pontja alatt kiküldetett a három tagu számvizsgáló bizottság az 1884-ik évi számadások vizsgálatára. A 7-ik pont alatt pedig bejelentetik az 1884. évi vizkereszti gyűjtések eredménye: 481 frt 94 kr. összegben, a mi köszönettel tudásul vétetvén, fölkértegett egyleti igazgató néhány, még a gyűjtést be nem küldött plébá-

nosnak figyelmeztetésére, nemkülönben: az 1885-ki vizkeresztii gyűjtés eszközésére is. A 8-ik pont alatt felolvasattak Püspök urunk ő nagyméltóságának, mint egyletünk fővédnökének 2031 — 1883 és 1008 1884 sz. alatt kelt atyai magas leiratai az 1883-ik év május hó 20-án és szeptember hó 23-án tartott gyűlések jegyzőkönyveire. A 9 ik pontban az alapszabályok 22. és 23. §§-ai módosítottak. A 10-ik pontban: az egylet pénzének mikénti tovább kezelése: a 11-ik pontban: Csik szent királyra küldött némely régi gyűjtő izek megsemmisítésére; a 12 ik pontban: 1885-iki tárlat rendezése; a 13-ik pontban: a kérvények tárgyalására kiküldendő bizottság; a 14 ik pontban: a tárlatot rendező szélesb körű bizotmány; a 15-ik pontban: az egylet évfordulati napjának megünneplése iránt hozottak határozatok. — Végre a jegyzőkönyv 16—22. pontjai alatt: az egylet élő és elhunyt tagjainak nyilvántartása, a templomok tisztítása, egyleti igazgató és főjegyző kiténtetésüknek méltatása és a teljes tisztviselői kar megújítása, illetőleg: megváltásuk — intézeteit el s ezzel véget ért a közgyűlés, — melyet nyomban követett a bizotmányi gyűlés. (Folyt. köv.)

I R O D A L O M.

— **„Uj Magyar Sion.”** Egyházi folyóirat. Szerkeszti Zádori János Esztergomban. Ara egész évre 6 frt. Alig van hazánkban művelt katolikus, ki ezen szép kiállítást, igen becses tartalmu folyóiratot nem ismerné. Szívünk mélyéből kívánjuk, hogy az olvasó közönség a szellemi élvezetet nagyobb mérvű anyagi támogatással viszonzozza.

— **„Tájékoztató és Egyházművészeti Lap.”** 1886 Szerkeszti és kiadják: Füssy Tamás. Dr. Czobor Béla Budapesten. Ara egész évre 6 frt, mely összeg két részletben is fizethető. Szerzők nemcsak a beltartalomra, hanem a díszes kiállításra is nagy súlyt fektetnek. Melegen ajálljuk ugy az egyháziak, mint a világiak szives pártfogásába.

— **„Havi Közlöny”** az elméleti és gyakorlati lelképátzorság köréből. IX. évfolyam. Szerkeszti: Tokody Ödön. Kiadja a csanád-egyházmegyei nyomda Temesvárt. Ara egész évre 4 frt, félévre 3 frt. — E közlöny főfeladata kielégíteni a lelkészeti gyakorlatnak ugy szólván mindennapi szükségleteit. Ajálljuk a lelkészkedő papság figyelmébe.

— **„Katholikus Hitoktatás.”** Havi folyóirat a hitoktatás elméleti és gyakorlati művelésére. II. évfolyam. Szerkesztő és kiadó: Fonyó Pál Kalocsán. Ara egész évre 2 frt 50 kr. Melegen ajálljuk.

— **„A kath. Hittérjesztés Lapjai.”** Képes havi közlöny. V. évfolyam. Szerkeszti s kiadja: Nogely István Nagyváradon. Ara egész évre 3 frt. Olvasása sok élvezetet és hasznos tanúságot nyújt. Nagyon kívánatos, hogy olvasóinak száma hatványozottan növekedjék.

— **„Isten Igéje szent Beszédekben.”** XI. évfolyam. Szerkeszti: Jagicza Lajos. Kiadja: Buzárovits Gusztáv Esztergomban. Ara egész évre (12 füzet) 2 frt. Melegen ajálljuk.

— **„Jó Pásztor.”** Egyházsónoklati folyóirat. VI.

évf. Szerkeszti és kiadja Hajóssy Gy. Krizánt Budapesten. Ara egész évre 4 frt, félévre 2 frt, negyedévre 1 frt. Melegen ajálljuk.

— **„Szüz Mária virágos kertje.”** Havi folyóirat a bold Szüz tiszteletének ápolására. I. évfolyam. Szerkeszti Tóth Mike Kalocsán. Ara egész évre csak 1 frt. Kiállítása díszes, irányja egyszerű, élénk. Nagyon ohajlandó, hogy ez a kert, melyben az erények virágai díszlenek, minden katolikus háznál szorgalmasan ápolassék. Melegen ajálljuk.

— **„A legszentebb Rózsafüzér királynéja.”** Havi folyóirat Mária tiszteletének előmozdítására. Szerkeszti és kiadja P. Angelicus (Maria Stern, Bosznia). Ara egész évre 1 frt 50 kr. M legen ajálljuk.

— **„Jézus Szentséges Szívének Hírnöke.”** Havi folyóirat az imaapostolság és Jézus szts. Szive tiszteletének terjesztésére. Szerkeszti Tóth Mike Kalocsán. Egész évi ára 1 frt 50 kr. Melegen ajálljuk.

— **„A külföld szónokai.”** Egyházsónoklati havi folyóirat. I. évfolyam, 1. füzet. Szerkeszti és kiadja Ribényi Antal Kispeszen (Templomtér). Tartalma: I. Ujév. a) Töltsük ugy az évet, mintha az utolsó volna. Bordonitól. b) Az időt jól föl kell használni. Königsdorferfőtől. — II. Ujév után való vasárnap. a) Az emberi tekintet. Vianney-től. b) Miért maradnak sokan Megváltó és megváltás nélkül. Patisztól, c) A názáreti család minden ker. család példányképe és vigasza. — III. Vizkereszt. a) Hivatásunk a hitre. Vianney-től. b) Az Isten minden embert üdvözíteni akar. Schmöllingtől. — IV. Vizkereszt ut. 1. vasárnap. a) Nagy szerencsétlenség elveszíteni az Istent. Bordonitól. b) Mi kívántatik a jó neveléshez. Schmöllingtől. c) Hogyan növekedjünk böcsesség és kegyelemben. Egy schweitz-i falusi plébánostól. — V. Jézus neve. a) Jézus nevének megmondolása gazdagon jutalmaz. Wiëseman bibernoktól. b) Jézus nevében minden üdvösségünk és vigaszunk. — VI. Vizkereszt ut. 2. vas. Mivel vigasztalják egymást a házafelek szomorúság idején. Hunnoltól. — VII. Vizkereszt ut. 3. vas. a) A jó példa kötelezettsége. White-től. b) Az emberek különfélesége. — VIII. Szt. Pál fordulása. A kegyelem hívó szózata. Zieglertől. — IX. Eskető beszéd. Bou ogne troyesi püspök után. — A folyóirat 12 havi füzetben fog megjelenni, egy füzet pedig 7—8 ivre terjed. Eöfizetési ár: egy-egy füzet 60 kr.

— **„Miképpen lehetne segíteni az általános iparos osztály jelenlegi nyomasztó helyzetén hazánkban?”** Irta egy iparos. Ara 30 kr. Kapható Csiki Lajosnál Marosvásárhelyt.

A NAPI ESEMÉNYEK KÖRÉBŐL.

— **MEGHÍVÓ.** Azerd. rom. kath. Irod. társulat választmánya f. 1886. január 13-án d. u. 4 óraker az atelnök szállásán gyűlést tart, melyre a tagok tisztelettel meghívotnak. Tárgy: **Folyó ügyek elintézése. Az elnökség.**

— **Jótékonyág, Püspök urunk ő nagyméltósága** a karácsoni ünnepek alkalmával udvari papjait és személyzetét gazdag ajándékokkal lepte meg; azonkívül negyven szegény gyermeket látott el téli öltözettel és szebbnél-szebb angyalfiával; az erdőcsinádi

magtár javára 30 frt, a holzmengeni iskola részére 50 frt, papnövendékeknek 55 frtot, a csikverebesi kápolna felszerelésére 200 frt, szegény papok és tanítóknak lapokkal való ellátására 500 frt, segélyezésekre 60 frtot méltóztatott adományozni.

— **Hitélet.** Ő év estjét úgy, mint a beköszöntött új év első napját szokásos kegyelettel ülte meg a püspöki székváros. Előbbi alkalommal a hálaadó istenitisztelet megelőzőleg Sándorffy Nándor püsp. lyc. tanár és tanulmányi felügyelő tartott eszmékben gazdag és előadásban kedves, megnyerő beszédet a halálról, melylyel jó és balsorsunk közepette az élet és halál Urának tartozunk. **Motója** volt: „Te Deum laudamus,“ mely a beszéd egyes részeiben retrain-szerűleg találóan lőn ismételve. Új év napján az ünnepélyes isteni tisztélet után a káptalan, kebli papság, tanári és tanítói kar s az egyes hivatali testületek siettek a kegyes Főpásztor üdvözlésére, kit egy makacs hüles már huzamos idő óta tart fogva szobájában. Az egyházi testület érzelmeit **Barts Ferencz** nagyprépost ur ő nagysága tolmácsolta, mi a kegyes Főpásztor részéről szívéyesen lőn viszonzva.

— **Örömmel hozzuk tudomására** a t. társulati tagoknak, hogy az 1886. év nyolcz éven át fájdalommal nekülözött örömben részesített bennünket, amenynyiben társulatunk ez év elején egy-két t. tagnak buzgólkodása folytán több taggal növekedett s a társulati közlönyt, a „Közművelődést“ is többen rendelték meg. Vajha a szép példa minél több követőre találna! — Miért is kérve-kérjük a t. tagokat, hogy oly szép hivatással bíró társulatunkat s közlönyét minél szélesebb körben megismertetni s ajállani ne szünjenek meg. Egy-két meleg szó gyakran nem várt eredményeket létesít. Rajta, tegyünk meg mindent, a mi tőlünk függ, hogy a „canis mutus“ sujtó vádjá egyikünkre se legyen alkalmazható!

— **Figyelmeztetés.** Lapunk mai számával mindazon t. tagoknak és előfizetőinknek, kik a mult évekre is hátrálékban vannak, vagy még a jelen évi kötelezettségeiknek eleget nem tettek, tartozásaik feljegyzésével ellátott utalvány lapokat küldünk, megjegyezvén, hogy azok részére, kik ezen utalványokat 15 nap alatt igénybe nem vennék, postai megbízást fogunk küldeni, s ha ez is sikertelen lenne, bár sajnálattal, de kényszerítve lővén, mulhatlanul a beperesítést fogjuk foganatosítani; erre kényszerít a jelenleg 1017 frtot tévő és folyton növekvő hátrálék. — Az elnökség.

— **† Idősb Papp János,** szamosujvári kir. fegy- és javítóintézeti rom. kath. lelkész és erdélymegyei áldozá. szénhüdes okozta három napi súlyos szenvedés után f. évi január hó 6-án estvéli 9 órakor, életének 68-ik és áldozarságának 44-ik évében jobb létre szenderült. Az ő. v. t. n.!

— **Pályázati hirdetés.** Kézdi-Szent-Lélek rom. kath. hitközségben (Háromszékmegyében) T. Barha Agoston, nem rég ide kinevezett kántortanító urnak előbbi állomására Osdolára, saját kívánságára történt egyhangu

visszaválasztása és főpásztori kinevezetése folytán a kántortanítói állomás ismét üresedésbe jött, melyre a folyó 1886-ik évi január 31-ik napjáig bezárólag terjedő határidőre ezennel pályázat hirdettetik. — A kántortanítónak évi rendes jövedelmét teszi: 1. 195 kalongyányi ösz és ugyanannyi tavasz gabna, mint kepe, — 2. 10 holdnyi jó minőségű szántó föld három forduló határban, melynek kétharmadrészét minden évben használja, — 3. minden évben egyaránt használható, 5 szekér szénát és 4 szekér sarjut termő jó kaszálóért, — 4. ozipora mintegy 70 forint, — 5. tűzifára 45 forint pénz a hivektől és 12 szekérnyi erdőelhetési illetőség, — 6. stola 90—100 forint, — 7. pium legatumi kamatokból 4 forint. — Van csinosan helyreállított kántori szállás, mely három szoba konyha, kamara és pinczéből áll 561 négyszögöl területű belső telekkel, jó gazdasági épületekkel és kuttal. Pályázni szándékozók keresztlevéllel, kántortanítói oklevéllel s eddigi szolgálatukat és magukviselését feltüntető bizonyítványokkal felszerelt folyamodványukat a f. évi január hó 31-ik napjáig bezárólag, alattirt egyháztanács és iskolaszéki elnökhez adják be; minden esetre pedig a fennebb kitett határidőn belül a tetszésük szerint választandó, egyik vasárnapon a hely színén a szokásos próbatételre személyesen jelenjenek meg. A választás ugyan f. évi február 1-ső napján fog keresztül vitetni. — Kelt Kézdi-Szent-Léleken, 1886. január 2-án Bálint Károly, apát, helyb. plébános.

— **Pályázat.** A beszercei (Erdély, Beszerce Naszódmege) rom. kath. népiskolánál a tanítónői állomás üresedésbe jövén, annak becöltése céljából, pályázat hirdettetik. — Ezen állomás elnyeréseért — melylyel ez időszent évi 300 frt o. é. fizetés van összekötve — pályázni kívánók felhivatnak, hogy születési, tanképesítési és a német és magyar nyelv bírásáról, valamint netán eddigi működésökről szóló bizonyítvánnyal felszerelt folyamodásukat, folyó 1886-ik év Január 23-ig az alulirt iskolaszéki elnökséghez terjesszék be. Beszercezen, 1885. December 23-án. **Décsy Péter,** t. főesperes-plébános iskolaszéki elnök.

— **Pályázat.** Sz. 88—1886. A Szamosujvári kir. országos fegy- és javító-intézetnél 800 frt évi jutalomdíj és 120 frt lakpénz élvezete mellett, rendszeresítve lévő rom. kath. lelkési állomás, idősb Papp János fegyintézeti rom. kath. lelkész halála folytán, tényleg és jogilag megürülvén, arra ezennel pályázat nyitattik. — Miről a pályázni óhajtó erdély-egyházmegyei áldozárok, kiktől a magyarnyelv mellett a német és román nyelvekbeni jártasság is megkívántatik, oly felhívással értesítettnek, hogy kellően felszerelt s megfelelő bélyeggel ellátott pályázati kérvényeiket az erdélyi püspöki hatósághoz legkésőbb f. évi február hó 10-ig terjesszék be. — Kelt Kápolyfőhérvártt 1886. január hó 8 án. Az erdélyi püsp. hiv.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

— *Mindazok, kik ez új év alkalmából is szerkesztőségünket üdvökvánataikkal megtisztelni szivesek voltak, fogadják viszont legszívélyeseb üdvözlésünket!*

Kiadja: Az erdélyi rom. kath. irodalmi társulat Felelős szerkesztő: Dr. TÓDOR JÓZSEF
Szerkesztőtársak: Dr. CSERNI BÉLA, Dr. SZUCHY BÉLA STRAUERT ÖDÖN, Dr. VERESS FERENCZ.